

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ M. C.**, bývajúceho v K.K. **2/ J. C.**, bývajúcej v K.K., zastúpených JUDr. M. P., advokátkou v Ž., proti žalovanému **Ing. M. H.**, bývajúcemu v K.K., zastúpenému JUDr. M. Ď., PhD., advokátom v Ž., **o zaplatenie 39 661,15 eura s prisl.**, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp.zn. 8 C 6/2005, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 22.októbra 2009, sp.zn. 9 Co 234/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom 1/ 2/ spoločne a nerozdielne 603,07 eura titulom náhrady trov dovolacieho konania, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia, k rukám ich právnej zástupkyne JUDr. M. P..

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Čadca rozsudkom z 5. marca 2009 č.k. 8 C 6/2005-275 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom spoločne a nerozdielne 39 661,15 eura s príslušným úrokom z omeškania tak, ako vznikol pri omeškaní s plnením jednotlivých mesačných platieb od 1. mája 2003 až do ich zaplatenia a na náhradu trov konania do 3 dní. Uviedol, že žalovaný bez uzavretia nájomnej zmluvy užíval pozemky vlastnícky patriace žalobcom, pričom odmietol uzavrieť nájomnú zmluvu, hoci bol na to vyzvaný. Následne odmietol uhradiť bezdôvodné obohatenie, na čo bol tiež vyzvaný. Počas konania mu boli doručované zmeny žaloby reflektujúce nárast dlžného plnenia, na čo žalovaný nereagoval. Tým, že žalovaný neplnil požadované platby vyčíslené ako cena obvyklá (140,-- Sk/ m²), dostal sa do omeškania a vznikla mu teda povinnosť platiť úroky z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 O.z. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 22. októbra 2009, sp.zn. 9 Co 234/2009 na odvolanie žalovaného rozsudok okresného súdu potvrdil. Žalobcom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Dospel k záveru, že okresný súd vo veci vykonal dostatočné dokazovanie a z jeho výsledkov vyvodil správny právny záver. K námietke žalovaného, že mu postupom súdu prvého stupňa bola odňatá možnosť konať pred súdom, keď sa nedostavil na nešpecifikované pojednávanie z dôvodu práceneschopnosti odvolací súd zo zápisnice z pojednávania konaného 5. marca 2009 zistil, že právny zástupca žalovaného sa na pojednávanie dostavil až v jeho priebehu, ospravedlnil neúčast' žalovaného z dôvodu trvajúcej práceneschopnosti. Navrhol v konaní vypočúť ako svedka Ing. B., no z jeho prednesov nevyplývalo, že by žiadal o odročenie pojednávania z dôvodu nutnej účasti žalovaného na pojednávaní. Odvolací súd preto k tejto námietke ďalej neprihliadal. K námietke žalovaného, že žalobcovia nie sú vecne legitimovaní odvolací súd, vychádzajúc z ustanovenia § 70 Katastrálneho zákona, dospel k záveru, že pokiaľ aj trvá konanie o určenie vlastníckeho práva k pôvodným pozemkom, z časti ktorých boli vytvorené pozemky, ktoré podľa aktuálnych záznamov katastra nehnuteľností vlastnícky patria žalobcom, možno hovoriť o spochybnení údajov katastra, nie však o ich vyvrátení, respektíve o preukázaní opaku. Platí, že údaje katastra nehnuteľností sú hodnoverné, pokiaľ sa nepreukáže opak. V danom prípade opak zatiaľ preukázaný nebol a v zmysle § 154 O.s.p. je pre rozhodnutie súdu rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Tvrdenia o tom, že na predmetných nehnuteľnostiach podnikateľskú činnosť nevykonáva, žalovaný nepreukázal. Pri ohliadke na mieste samom sa v skladoch nachádzali drevoobrábacie stroje, brikety vo väčšom množstve, pri stene budovy boli umiestnené 25 litrové nádoby s označením „S“, čo je prípravok na impregnáciu a inováciu. Žalobcovia tiež predložili fotografie zachycujúce výrobu drevených brikiet v skladoch. Vo vzťahu k počiatku omeškania žalovaného s platením mesačných splátok bezdôvodného obohatenia sa odvolací súd tiež stotožnil s názorom prvostupňového súdu, že v danom prípade ide o bezdôvodné obohatenie, ktoré trvá priebežne od 1. novembra 2002, a teda že žalobcom, ktorí si svoje nároky uplatnili za obdobie od 1. marca 2003, vznikol nárok na úroky z omeškania tak, ako boli okresným súdom vyčíslené. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 a 2 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Žiadal napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie. Namietal, že konanie pred odvolacím súdom, ako aj konanie na prvostupňovom súde, je postihnuté vadou, v dôsledku ktorej sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Súd konal v jeho neprítomnosti, hoci svoju neúčast' riadne

ospravedlnil dôležitým dôvodom, pričom chcel, aby súd vec prejednal v jeho prítomnosti. Súd toto ospravedlnenie vyložil čisto formalisticky, v rozpore s § 41 ods. 2 O.s.p., pretože boli naplnené podmienky pre odročenie pojednávania podľa § 119 O.s.p. Ďalej poukázal na skutočnosť, že v konaní viackrát namietal výšku bezdôvodného obohatenia, ktorú navrhoval zistiť znaleckým dokazovaním. Súdov však toto dokazovanie nevykonali, pričom neuviedli, prečo tento dôkaz nebol vykonaný. Odvolací súd sa síce zaoberal dôvodom, pre ktorý nie je potrebné vykonať znalecké dokazovanie ohľadom rozsahu využívania nehnuteľnosti, ale nereflektuje jeho žiadosť vykonať znalecké dokazovanie ohľadom výšky bezdôvodného obohatenia. Ak sa súd opomenie v odôvodnení rozhodnutia vyporiadať so skutočnosťou, prečo nevykonal navrhnuté dôkazy, zaťaží ho nielen vadami spočívajúcimi v porušení všeobecných procesných predpisov, ale súčasne postupuje v rozpore so zásadami vyjadrenými v čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (Čl. 46, Čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). Okrem toho krajský súd v rozpore s § 51 O.s.p. a § 156 O.s.p. vyhlásil rozsudok bez toho, že by účastníkov písomne predvolal, čím im odňal možnosť konať pred súdom.

Žalobcovia navrhli dovolanie žalovaného ako nedôvodné zamietnuť a zaviazať ho na náhradu trov dovolacieho konania vo výške 1 206,14 eura.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená osoba (§ 240 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného právneho významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Dovoláním žalobcu je napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie je prípustné. V prejednávanej veci dovolací súd dosiaľ nevyslovil ani záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd odchyľil. Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľa nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné.

So zreteľom na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), zaoberal sa dovolací súd aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z procesných väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát).

V predmetnej veci sám dovolateľ namietal existenciu vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ktorú mal súd založiť jednak tým, že prvostupňový súd na pojednávaní konal v jeho neprítomnosti, ďalej tým, že mu nebolo riadne doručené predvolanie na vyhlásenie rozsudku v odvolacom konaní, ktorý bol tak vyhlásený v neprítomnosti účastníka konania. Napokon súd založil uvedenú vadu tým, že v konaní jednak nevykonal znalecké dokazovanie o výške bezdôvodného obohatenia, a jednak sa sudy vo svojich rozhodnutiach nevyporiadali s dôvodmi tohto svojho postupu.

Dovolací súd po preštudovaní spisu dospel k záveru, že táto námietka odporcu nie je dôvodná.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu alebo rozhodnutie súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom, 2/ to, že sa tak stalo v dôsledku postupu súdu, 3/ a to voči účastníkovi konania (teda nie napríklad svedkovi, znalcovi, alebo inej osobe zúčastnenej na konaní). Vzhľadom ku skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že súdy pri prejednávaní a rozhodovaní vecí postupovali v súlade s právnymi predpismi a odporcovi neznemožnili uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Podľa § 24 O.s.p. účastník sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. Ak nejde o zastupovanie podľa § 26, môže si účastník zvoliť za zástupcu len fyzickú osobu. V tej istej veci môže mať účastník súčasne len jedného zvoleného zástupcu; to neplatí, ak ide o zastúpenie podľa § 25.

Podľa § 25 ods. 1 O.s.p. ako zástupcu si účastník môže vždy zvoliť advokáta. Plnomocenstvo udelené advokátovi nemožno obmedziť.

Podľa § 25 ods. 2 O.s.p. advokát je povinný účelne využívať všetky zákonom pripustené prostriedky a spôsoby poskytovania právnej pomoci účastníkovi, ktorého zastupuje.

Podľa § 115 O.s.p. ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak, súd nariadi na prejednanie vecí samej pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná.

Podľa § 119 ods. 1 O.s.p. pojednávanie môže sa odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Podľa § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Podľa § 125 O.s.p. za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Podľa § 127 ods. 1 O.s.p. ak závisí rozhodnutie od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné znalosti, ustanoví súd po vypočutí účastníkov znalca. Súd znalca vyslúchne; znalcovi môže tiež uložiť, aby posudok vypracoval písomne. Ak je ustanovených niekoľko znalcov, môžu podať spoločný posudok. Namiesto výsluchu znalca môže sa súd v odôvodnených prípadoch uspokojiť s písomným posudkom znalca.

Podľa § 127 ods. 4 O.s.p. namiesto posudku znalca možno použiť potvrdenie alebo odborné vyjadrenie príslušného orgánu, o správnosti ktorých nemá súd pochybnosti.

Podľa § 132 O.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Podľa § 156 ods. 1 O.s.p. rozsudok sa vyhlasuje vždy verejne; vyhlasuje ho predseda senátu alebo samosudca v mene Slovenskej republiky. Uvedie pritom výrok rozsudku spolu s odôvodnením a poučením o odvolaní a o možnosti výkonu rozhodnutia.

Podľa § 156 ods. 3 O.s.p. vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak

- a) je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie,
- b) súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania,
- c) to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Účastník konania môže konať pred súdom osobne alebo prostredníctvom ním zvoleného zástupcu. V konaní pred prvostupňovým a aj odvolacím súdom bol dovolateľ zastúpený advokátom. Prítomnosť účastníka, ktorý sa v konaní už vyjadril, na pojednávaní v zásade nie je povinnosťou, ale právom tohto účastníka. Pokiaľ sa však chce zúčastňovať všetkých pojednávaní vo veci a z dôvodu existencie prekážky na jeho strane je mu to znemožnené, môže požiadať súd o odročenie pojednávania.

Odročenie pojednávania je výnimočné opatrenie pre prípad, že účastník konania alebo iná osoba brániaca jeho záujmy sa ho pre dôležitý dôvod nemôže zúčastniť. Súd však nie je povinný pojednávanie odročiť. Najmä skúma povahu tejto prekážky, dopad neprítomnosti účastníka na konanie, ale aj prítomnosť osoby zástupcu, ktorý bráni záujmy dotknutého účastníka.

V prejednáwanej veci sa žalovaný z dôvodu trvania práceneschopnosti ospravedlnil z pojednávania pred súdom prvého stupňa konaného 5. marca 2009, na ktorom bol vyhlásený rozsudok vo veci samej. Uvedeného pojednávania sa zúčastnil právny zástupca žalovaného (dostavil sa po jeho začatí), ktorý neprítomnosť žalovaného ospravedlnil, odročenie pojednávania nežiadal, ani z jeho prednesu táto skutočnosť nevyplynula. Právny zástupca

žalovaného navrhol vypočúť svedka Ing. B., ako aj vykonanie znaleckého dokazovania na zistenie výšky nájmu, aká sa v lokalite má platiť, či vykonanie listinných dôkazov - nájomných zmlúv, ktoré žalobca uzavrel s inými subjektmi v danej lokalite, pričom cena nájmu bola 15,-- Sk/ m² a nie 150,-- Sk / m² ako uvádza potvrdenie mesta K..

Žalovaný mal v konaní možnosť vyjadriť sa k návrhom a prednesom urobeným v konaní, a to buď osobne, alebo prostredníctvom svojho právneho zástupcu (od 7. októbra 2005), v konaní bol vypočutý.

Tým, že súd prvého stupňa pojednával 5. marca 2005 v neprítomnosti žalovaného (ale za prítomnosti jeho právneho zástupcu) neodňal mu možnosť konať pred súdom, pretože nedošlo k ujme na procesných právach žalovaného.

Odvolací súd rozhodol v predmetnej veci v súlade s § 214 O.s.p. bez nariadenia pojednávania. Rozsudok v súlade s § 156 ods. 1 a 3 O.s.p. verejne vyhlásil, pričom oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bolo vyvesené na úradnej tabuli súdu 2. októbra 2009, teda dvadsať dní vopred. Nemal preto povinnosť predvolávať účastníkov konania v zmysle § 115 O.s.p. Odvolací súd neopakoval a ani nevykonával doplnenie dokazovania, pri svojom rozhodnutí vychádzal zo skutkových zistení na základe dokazovania vykonaného prvostupňovým súdom.

Tým, že odvolací súd nedoručil žalobcovi predvolanie na vyhlásenie do vlastných rúk, mu neodňal možnosť konať pred súdom. Občiansky súdny poriadok neukladá súdu takto predvolávať účastníkov konania na vyhlásenie rozsudku v prípade, ak rozhoduje bez nariadenia ústneho pojednávania ako v tomto prípade.

Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu. Nevyžaduje sa však, aby na každý argument účastníka konania bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Špecifická právna argumentácia sa vyžaduje len v prípade, ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že v odôvodnení svojho rozhodnutia prvostupňový súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré mal za preukázanú výšku nájmu nehnuteľností pre podnikateľské účely

v K. vo výške 150,-- Sk / m² ročne. Žalobca svoje tvrdenie o výške nájmu 15,-- Sk / m² ničím nepreukázal a nejde o skutočnosť, na posúdenie ktorej treba odborné znalosti, aby bolo potrebné ustanovovať znalca v zmysle § 127 ods. 1 O.s.p.

Keďže ani táto námietka žalovaného o existencii vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p. uvedená v dovolaní nie je dôvodná a dovolací súd žiadnu z ďalších vád v zmysle tohto zákonného ustanovenia nezistil, dospel k záveru, že dovolanie žalovaného smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

S ohľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Úspešným žalobcom 1/ a 2/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania, ktoré si uplatnili a riadne vyčíslili vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu (§ 142 ods. 1, § 151 ods. 1 a 2 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky im priznal náhradu trov dovolacieho konania za jeden úkon právnej pomoci, a to vyjadrenie k dovolaniu z 20. januára 2010 vo výške 499,57 eura (§ 9 a § 10 ods. 1 vyhl.č. 655/2004 Z.z.) a režijný paušál 7,21 eura a tieto sumy zvýšil o daň z pridanej hodnoty v sume 94,92 eura a 1,37 eura (§ 18 ods. 2 vyhl.č. 655/2004 Z.z.) spolu 603,07 €. Za úkon prevzatia a príprava zastúpenia z 20. januára 2010 Najvyšší súd Slovenskej republiky náhradu nepriznal, pretože JUDr. M. P. zastupovala žalobcov 1/ a 2/ v predchádzajúcom konaní a s vecou oboznámená teda bola. Odmena za tento úkon právnej pomoci prislúcha advokátovi len v prípade prevzatia zastupovania novej veci.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. septembra 2010

JUDr. Martin Vladík, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová